

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a esse de 2 ori: Mercuria si Sambet'a, F'icia una data pe septemana, — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl. v. a. Pentru tieri esterne 16 fl. v. a. pe unu anu séu 40 doideceri, or 3 galbini mon. sunatória. Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie ad. cam 10 vorbe mari séu mici inserate se ceru 8 cr. Tacs'a timbrala e 30 cr. de fiacare publicare. Fara depunerea acestui pretiu inainte nu se voru mai primi publicari.

Nr. 26.

Brasiovu, 5. Aprile 1863.

Anulu XXVI.

MONARCHIA AUSTRIACA.

Trasuri fundamentale

in organisatiunea judecatorésca a Elvetiei.

In Nr. 17 si 18 alu Gazetei avuramu ocaziune de a impartasi referintiele limbilor oficiale din Elveti'a. Acelu articulu alu nostru l'a reprodu su pe la inceputulu lunei c. si Magyar Sajto din Pest'a, eara in 10. Kronstädter Zeitung, eara alte jurnale din patria l'au trecut u cu tacerea, ceea ce in sa pre noi nu ne pune la nici o mirare.....

Erá dupa a nóstra opiniune interesantu a cunósce, cá dupa ce referintiele limbilor in Elveti'a sunt regulate asiá precumu vediuramu, apoi cum va fi standu óre cu administrarea dreptatii, de carea poporimii ii pasa mai multu cá de tóte disputele politice din tóta lumea. Eata cá fuseramu norociti de a priimi inca si in acésta privintia din acelasiu condeiu elvetianu urmátorea informatiune binevoitóre.

„Eu premitu observatiunea, cumcá in Elveti'a fiacare Cantonu isi are propri'a sa legislatiune atatu in causele civile catu si in celea criminale, si cá acolo inca nu 'ia trecut u nimeni prin minte a privi acestu lucru cá unu reu publicu.“

„Organisatiunea tribunaleloru inca este in diferitele cantóne diferita, ci trasurile fundamentale (cadrlu) loru este preste totu unulu si acelasiu.“

„Me voiu margini la o descriere prescurtata.“

a) Tribunalele de pace séu de arbitrii (Friedensgerichte.)

„In fiacare comuna este cate unu jude arbitru cu câte doi asesori. Pe acestia ii alegu pe cate 2, 4, séu si 6 ani acei membrii ai comunei, carii si de altumintrea se bucura de dreptulu de alegatori in respectivulu cantonu.“

„Tóte causele civile si tóte vatamarile de onóre trebue se se aduca mai anteu la tribunalulu de arbitrii.“

Judele arbitru defige pentru partile certátóre cate o di séu terminu de infatiosiare. Partiloru care se judeca un'a cu alt'a nu le este iertatu a'si aduce cu sine advocati.“

Dupace fiacare parte este ascultata, grij'a judelui este a cercá ori cumu va sci mai bine, cá se impace pre partile litigante si se le induplece, cá se se abata dela portarea procesului formalu de judecata. In cele mai multe casuri judele impaciitoru reésa, cá se si póta impaciui pe partile concertátóre, eara apoi invoiel'a de pace o intaresce totu elu in forma oficiala.“

„Déca judele nu póte impaciui pe parti, eara obieptulu de certa este numai o bagatela, adica dela 10 pana la 25 franci, atunci elu decide caus'a impreuna cu cei doi asesori ai sei, inse definitivu in instanti'a anteu si cea din urma.“

„Déca caus'a de certa este mai insemnatóre, de carea causele de onóre se tienu totudeaun'a, si déca nici decumu nu póte urma impaciuire, atunci judele arbitru dá la man'a partiloru litigante unu asiá numitu biletu de accesu, adeca o adeverintia, cumca aceleasiu s'au infatiosiatu la tribunalulu de pace, cá in sa nu s'au

potutu impaciui, si cá li se da voia de a porni procesu formalu la tribunalele competente.“

„Membriloru tribunalulu de pace li se platescu óresticare tacse séu sportule mici.“

b) Tribunalele de instanti'a prima.

„Tribunalele de prim'a instantia sunt compuse precum urmésa;

Fiacare tribunalu de instanti'a prima — numitu tribunalu de cercu, coprinde in sine unu numeru mai mare séu mai micu de orasie si sate. — Numerulu locuitoriloru unui cercu judecatorescu este in diferitele cantóne diferitu; pentruca acésta depinde multu dela impregiarile locale.“

„Personalulu tribunalulu de prim'a instantia sta dintr'unu presedinte, care va fi facutu cursulu de drepturi, séu care sta inca pre unu gradu mai inaltu alu culturai, dintr'unu actuaru si cam de regula din siese asesori séu judecatori. Acesti judecatori se alegu de catra poporu, adica de catra acei barbati ai poporului din cutare cercu séu tienutu, carii in puterea legiloru se bucura de dreptulu electoralu. Alegerea loru se face pre cate patru pana la 6 ani.“

„Pe presedinte ilu denumesce tribunalulu inaltu alu cantonului séu cu totulu dupa arbitriulu seu, séu pre unulu dintre judecatorii alesi de poporu. Pe actuaru ilu alege séu tribunalulu de cercu, séu ilu denumesce totu inaltulu tribunalu apelativu alu cantonului.“

„In catu pentru spesele cu care se tiene acestu tribunalulu de cercu, apoi aceleasi sunt prea ne'nsemnatóre. Presedintelui i se platesce cam de regula unu folosu de 200 pana la 300 fl. pre anu din visteri'a statului, eara pe alocurea tocma nimicu. Totu asiá si actuariului. Judecatorii nu tragu nici o plata dela statu.“

„Venitulu de capetenia alu persóneloru judecatorési sta in sportule séu tacse pentru fiacare actu judecatorescu; eara pentru pertractari comisionale, pentru ascultari de martori, pentru cercetari la fati'a locului sunt destinate sportule anumite. Totu asemenea si pentru fiacare deliberatu séu sentintia judecatorésca. Acelea sportule suntu moderate, incatu eu cutesu a intari fara nici o sfiéla, cumcá portarea proceselor judecatorési in tóta lumea nu este asia eftina cá in Elveti'a. La unele cause de judecata presedintelui i se platesce o tacsá extraordinaria.“

„Sportulele séu tacsele se impartu intre asesorii de judecata, in sa nu in parti egale. De altumintrea judecatorii capata atata, incatu ei in timpulu pre catu se afla in functiunea loru potu trai cu famili'a loru cum se cade; mai multu in sa nu capata. Partea ce se vine presedintelui si ceea cuvenita actuariului earasi suntu amesurate, pentru cá se arunce unu venitu cuviinciosu.“

„Afara de venitul ce curge din tacsele care se platescu pentru siedintie, presedintele si actuariulu mai au si alte venituri destulu de insemnatóre.“

„Acesti doi insi adica sunt persónele care dau si intarescu documentele publice.“

„Presedintele si actuariulu publica licitatiuni judecatorési si nejudecatorési, ei compunu contracte de schimbu si de cumparatura, cum si invoieli de casatoria, testamente, extracte din documinte publice, anume din protocolulu judecatorescu, in care se petrecu tóte

cumparaturile si vendiarile de mosii; ci ingrijescu si pentru intocmirea documentelor ipotecarie, trecerea lor in protocolul tribunalului, cumu si estradarea lor sub sigilulu judecatorescu. Mai in scurtu, Elveti'a nu cunosce mai nicidecumu acea functiune ce se dice pe airea Notariatu publicu, aeu agenture publice; pentrucâ trebile acestora le indeplinescu cele doua persóne judecatoresci.

„Pentru aceste functiuni sunt legiuite earasi óresicare sportule, intr'o mesura cá aceea, in catu summa summarum pusetiunea presiedintelui si a actuariului nu este numai respeptavera, ci totuodata si castigósa.“

„Din acestea se cunosce, cá Elveti'a a deslegatu acea problema ce pe airea se tiene de o enigma, cá se'si aiba tribunale judecatoresci, care se nu coste nimicu pe visteri'a statului.“

„Acumu inse vine a se deslega o intrebare fórté insemnatóre: déca adica pre lenga o asemenea organisatiune a tribunaleloru nu suferé administratiunea dreptatii?“

„Tocma din contra, eu ve pociu earasi asigurá, cá nu cunoscu nici o tíera, unde administrarea dreptatii se fia mai buna de catu in Elveti'a. Póte cá uneori fortunele politice o voru turbura, inse nu tiene multu si simtiulu de dreptate repórta victoria preste patimele politice.“

„O descriere scurta a procedurii (decursului judecatii) ne va ajunge pentrucâ se convingemu despre acelea folóse mari, care afara de eftinatate se mai revarsa asupra locuitoriloru din acesta organisatiune a justitiei.“ (Va urma.)

TRANSILVANIA. Brasiovu, 17. Aprile. Santele serbatori ale Invierii fura urmate de o plóia manósa si astadi se vedu campurile si costele dealuriloru imbracanduse in verde, vestmentulu sperantiei, cu multa suridere.

— Eri plecara cativa dintre membrii cei denumiti de pe aici la conferinti'a nationala catra Sabiiu si adí mane voru urma si ceilalti. — Succesu bunu le poftesce totu natulu! pentrucâ in unire se póta aflá chipulu si modulu celu mai securu, prin care se devina odata si natiunea romana solidata pe base de dreptu politicu nationalu, candu se voru decide relatiunile dreptului de statu alu patriei; si se nu mai simtia rusinós'a durere, ca se afla tractata numai cá una lipitura pe tote teritóriele patriei sale, candu meritele ei pentru tronul fačia cu favoriti fatalului dreptu istoricu n'au parehia in Ardealu. —

— Diurnalulu germanu „Botschafter“ dice, ca acolo se astépta (au si sositu!) gubernatorulu transilvaniei conte de Creneville, care vine se ea parte la consultarile din urma in caus'a dietei trans. si la defigerea acteloru respeptive in dílele acestea, si cá convocarea dictei va remanea independinta dela adunarea si rezultatulu congresului romaniloru, care se va incepe in Duminec'a venitórie. —

Cuvinte Maiestaticce. Afara de cuprinsulu resolutiunei pre'nalte catra comitatulu Solnocu interioru, mai scimu acumu si cuprinsulu resolutiunei pre'nalte la representatiunea districtului Naseudu, care intre cuvintele Maiestaticce de recunoscintia, cuprinde si dechiararea vointiei sale pre'nalte in cuvintele acestea:

„Fiindu dorinti'a cea mai fierbinte a Mai. Sale c. r. si apost., cá decisiunile pre'nalte din 20. Oct. 1860 si 26. Febr. 1861, privitórie la trebele interne si la relatiunile dreptului de statu alu Transilvaniei catra intrég'a Monarchia, se se efectueze intr'unu modu pentru tóta natiunea colocuitoria multumitoriu. — (Vedí in Fóiea Nr. 12.)

Din acést'a resolutiune data prin reg. guberniu din 10. Martiu vedemu pre'nalt'a vóia, si nu ne remane alta, dacatu a lucrá in conformitate cu aceeasi, ingrijiendune cu tóta seriozitatea pentru a fi representati in diet'a viitória a Transilvaniei asia, dupa cumu cere resolvirea marei probleme, ce e a se deslegá in tr'ins'a pentru noi, pentruca fiindu nedeajunsu representati, Dumnedieu mai scia, cumu se voru implini dreptele nóstre dorintie si nutritile sperantie. —

Nu scimu, déca legea de alegere, ce o publicaseramu in Nr. 20 se va intari intocma de Maiestate, atata inse totusi remane securu, ca dela acea representatiune va depinde atatu multumirea natiunei nóstre, catu si aratat'a dorire a Maiestatei Sale in actele de susu. — Se mai vedem aici cum erá mai inainte representata Transilvani'a in diet'a dela 1841.

Membrii dietei transilvane din anulu 1841/2.

		amplioiati guberniali	amplioiati ai tabl. reg.	amplioiati superiori	regalisti	deputati	la olalta
1. Dupa religione	catolici	8	8	12	81	32	141
	reformati	11	5	4	60	39	119
	evangelici A. B.	8	—	1	5	20	34
	unitari	2	3	—	6	5	14
	Sum'a	29	16	17	152	96	310
2. Dupa natiune	unguri	9	4	12	90	46	161
	secui	12	12	5	57	28	114
	sasi	8	—	—	5	22	35
	Sum'a	29	16	17	152	96	310
3. Dupa caste	nobili	24	16	17	152	36	245
	cetateni (civi)	5	—	—	—	60	65
4. Dupa titlu' a indreptat.	in pot. oficiului seu	29	16	17	—	—	62
	„ nascerei sale	—	—	—	152	—	152
	„ alegeriloru loru	—	—	—	—	96	96
5. Dupa modulu conchiamaiei	prin den. de catra princ.	16	13	17	152	—	198
	prin alegerea provinc.	—	—	—	—	96	96
	prin ambele totdeodata	13	3	—	—	—	16

Eaca, ce parte avura natiunea si confesiunile romaniloru la mas'a verde pana acumu, adeca, cá romani, cá gr.-u. si neuniti chiaru nula, si déca vomu fi considerati si de aici incolo totu numai cá lipituri, atunci ori cati din noi se voru alege de deputati la dieta, ei totusi formalmente nu ne voru representa natiunea romana cá natiune politica, ci voru representa ear' numai pe cele 3 natiuni fóste unite in sistem'a Transilvaniei, ale caroru lipituri remaseramu si dupa esirea diplomei din 20. Oct. — pana adí, neaflandune terenulu vietii politice nationale in neci unu actu alu imperiului din cele esite pana acumu. Speramu inse, ca in diplom'a speciala, ce se va emite pentru Transilvani'a nu vomu mai remané considerati cá lipituri, ci ne vomu afla si noi terenulu vietii nóstre politice nationale, pentru care ne luptamu si se ne luptamu fora repausu. —

AUSTRIA. Vien'a 10. Aprile 1863. Maiestatea s'a imperatulu cu M. s'a imperatésa au binevoitu a visitá institutul pentru ingrigirea cetatieniloru, unde fura primiti intre trasulu clopotiloru. Mai. Sale binevoira a cercetá paturile bolnaviloru lasandu o viuia multumire la cei patimitori. —

„M. Sajtó“ si „Tem. Z.“ scriu, cumuca aici in Vien'a va esi unu diurnalulu nou romanescu, intitulatu „Albin'a Romana“ suptu redactiunea Domnului V. Babesiu. „Tem. Z.“ inse adauge, ca Ill. Domnu Andreiu Mocioni de Foen aru vré a trage diurn. „Concordi'a“ la sene si a dá acestuia o latíre mai mare.

Diurnalulu beletristicu romanu din Pest'a „Sperantia“ a prelungitu terminulu de prenumeratiune pana la 15. Maiu a. c. din cauza, ca puçinatatea prenumerantiloru sositi pana acumu nu garantéza redactiunei esirea la cale cu spesele, si se mai provóca onoratulu publicu, cá se binevoiésca pana la díslu terminu a'si arata nobilulu seu spriginu. Abonementulu è pe diumetate anu numai 1 fl. 70 cr. si pe a. intregu numai 3 fl.; dupa terminulu de susu se va continuá diurnalulu séu se voru retransmite abonementele nefiindu de ajunsu spriginu.

— Escelenti'a S'a Dn. gubernatoru conte Creneville se afla in Vien'a si in Jói'a mare se tienù consiliu ministerialu, dupa cumu se crede, in caus'a Ardealului.

— Senatulu imperialu, dupa cumu dau cu socotéla diurnalele de Vien'a, abia se va readuná pe la ultim'a Maiu, ear' „Donau Ztg.“ scria, ca, déca diet'a viitória unгурésca va intepiná guvernulu cu vreunu proiectu acceptabilu de complanare, atunci senatulu imperialu va face modificatiunile ce poftesou unгурii in constitutiunea din Fauru, mai vertosu, déca voru intra si Ardeleni in senatu.

BUCOVINA. Cernautiu in anulu 1863. In lun'a lui Maiu alu anului scursu s'a inauguratu aice reuniunea romanésca de leptura.

Cu tóte ca in regestrulu venituriloru ei suntu inscrisi mai bine de doua sute de contributori cate cu 12, 20 si mai multi fiorini v. a., totusi de starea ei banésca nu putemu dice, ca e alésa, de óra ce din toti banii inscrisi nece pe diumetate n'au incursu in cass'a reuniunei.

Pe candu deducu unii intardiarea asta din neputintia, altii din ne'ndiferentismu, si oei mai multi din nevoie, noi ne retienemu de tota deducerea si constatamu, ca spre a urmari scopurile reuniunii fara intrerumpere, s'a desceptatu idea de a face unu balu, alu carui'a venitu curatu se cada in folosulu reuniunii.

Cu tote ca idea acésta nu e mai multu un'a idea noua, standu ea acuma de lungu timpu si cu abundantia in sierbitiulu reuniuniloru de totu felulu, totusi boierimea nóstra s'a aretatú fórté indiferente, ba chiaru si rece facia cu dens'a.

Caus'a adeverata a recelei acesteia nu e inca cunoscuta, dara totu se afla si de aceia ce d'icou, ca ea cu tota viacetaea simtieminteloru ei nationale inca nu e in stare de a rumpe cu suvenirile trecutulu pen'intr'atata, incatu se fia dispusa a a luá parte la un'a petrecere, in care s'aru aflá dupa parere-i doui trei deregatorasi, doui trei invetiatori si unu numeru de preoti.

Dara acestor'a li spunemu, ca ei d'icundu asta n'au recugetatú, ce d'icou; ca-ce boierimea nóstra, in catu de simtiemintele ei nationale, a demustratu in mai multe renduri si cu abnegare, ca are un'a inima, ce bate viu pentru afacerile nóstre nationale, eara mai alesu, candu cu desfacerea Bucovinei de Galicia, candu cu adres'a pentru romanetatea scólei reale, candu cu infintierea reuniunei insesi etc.

Pe lenga aceea avemu noi dovedi in mana, ca ea s'a aprofundatu acumu cu deamenuntulu in tote trebuintiele nóstre nationale si a devenitu la recunoscintia, cumoa noi, necumu se stingemu vietia instituteloru nationale, ce le avemu, dara trebuie se ne ingrigimu cu gelosia de infloierea loru si se cautamu, cá se infintiamu inca si altele, cumu suntú scólele de agricultura, de meseria, de negociu; cumu suntú fundurile, cu alu carora ajutoriu se scótemu la lumina un'a gazet'a romanésca si aici in Bucovina'a si se tramitemu tineri la studii mai inalte, la filosofia, la drepturi, la medicina, la tehnica, la academii de arte frumóse etc.; cumu suntú scólele pentru fetitie, a carora crescere nationala este pan'acumu la noi cea mai neglésa, in scutu totu asiediaminte, cu carile se fimu in stare a ni acresce intieleginti'a si pr'intr'insa avuti'a materiala, carele ambe stau in strinsa reciprocitate si dau putere.

In catu de aceea, ca boierimea nóstra n'ar avé placerea, de a petrece un'a séra cu preotii nostri, cu deregatorii si invetiatorii cei puçini, cé-i avemu, asta nu o amitemu, vedienđu in tote dílele, cumu convérsera ea chiaru cu acestia fara de nice un'a sfiéla si ori si unde.

Dara déca nutrimu convingerile acestea, trebuie se nu negamu, ca retragerea boierimii nostre dela un'a petrecere cu scopu nationalu ne-a surprinsu fórté tare si de aceea nu avemu alta dorintia mai fierbinte decatu se venimu la cunoscinti'a causei adeverate a retragerii acesteia boieresci. —

Chronic'a din afara.

Din Itali'a se scrie lui „G. C.“, ca din Neapole au plecatu in dílele din urma unu numeru insemnatu (camula 700) de feciori tineri pe o corabia. Scopulu loru nu se sci securu, ci se da cu socotéla, ca aru fi meniti pentru Poloni'a, pe candu de alta parte se afirmá, ca espeditiunea acésta vré se desbarce in Greci'a. Garibaldi si Mazzini au provocatu ear' la colecte pentru Poloni si armare.

RUSIA si POLONIA. Unu ucasu imperatescu esitu in forma de manifestu apromite amnestia generala la toti, carii au luatú parte la insurectiunea polóna din provinciele Polóne Rusesci, cati adeca se voru resupune pana la 1. Maiu, depunendu armele. Dela acésta amnestia suntú luati afara conducatorii insurectiunei. (Acestia potú fi fórté multi, cumu va cineva ai tiené.) Amnesti'a inse se va pune in lucrare numai dupa demolirea rescólei, semnu, ca insurectiunea a luatú aripi, cari silescu pe Rusi'a la pasuri serióse. —

Rusi'a pe picioru de bataia. Din Vien'a se scrise la Parisu, cumoa tota armat'a Rusiei se pune pe picioru de resbelu si cumoa bar. Budberg solului rusescu i s'a impartasitu, cumoa din caus'a reductiuniloru de mai nainte s'a aflatu de lipsa a inmulti armat'a si Kronstadt, cetatea marina se va pune in stare de aparare, totusi fara tendintie agresive.

E lucru camu curiosu, candu o putere, care 'si pune armat'a pe picioru de resbelu, 'si arméza fortaréti'a cea mai de capetenia si apoi afla de lipsa a adauge, cumoa armarea n'are scopu ofensivu. —

Din partea Besarabiei si a Moldovei de catra miédia-nópte inca se scria, ca s'au luatú mesuri militari pentru mar-

ginele respective si comandantii supremi s'au pusu in co'ntielegere între sene despre ceea ce suntú a se urmá in conformitate cu ordinele ceea mai própsete. —

Cá unu contrastu cu scirea despre amnestia circula acumu si alta scire, cumoa gubernatulu rusescu a datú ordine se se puna suptu sequestru tote averile misicatórie si nemisicatórie a le tuturoru insurgentiloru din provinciele fóste odinora a-le Poloniei; pana si folosirea mosieloru, obligatiuniloru séu capitaleloru se pune suptu sequestru si apoi politi'a va fi esecutórea sequestratiunei, — care se va continuá pana candu se va restabili ordinea. —

Imperatulu Alesandru respunde si la adres'a boieriloru din guvernementulu Peteraburgulu, cumu ca primesce cu mare recunoscintia, simtiemintele nobililoru si spera, ca le voru lasá de traditiune si la fi si nepoti, pantruca, amórea de patria si de integritatea imperiului a fostu atatea secle tari'a Rusiei si va fi din generatiune in generatiune ochiulu oelu veghiatoriu si provedential alu poterei ei. — Adunarea acésta de boieri dupa datina se tiene camu la fiacare 3 ani, si acuma are cu multu mai mare insemnatate, fiinduca se desbatú in ea, (in secu numai) cu multa infocare si stergerea graduriloru boieresci (cinurile) de care suntú legate ceea mai mari oficii de statú, cu tote acestea abia se invoira boierii mei, cá la denumirea deregatoriiloru cercuale, care pana acumu se tinentu numai de competinti'a boieriloru, se fia pe viitoru îndreptatiti si alti proprietari de pamentu din plas'a poporulu, avendu calificatiunile de lipsa, ear' deregatoriile mai mari si le tinentu numai pentru sene. Se proiectá si o petitiune catra imperatulu, cá se dée o constitutiune imperiului, inse proiectulu acesta alu lui Platanof, cu tote, ca nime nu i se opuse, totusi din temeiri de oportunitate, s'au respinsu cu 200 voturi incontr'a la 50. — E lucru mare si atata, ca Rusi'a a ajunsu in época Austriei din 1859, si ca cutédia si boierimea ei a desbate in publicu pentru constitutiune imperiala. —

Insurectiunea in Poloni'a totu proçede cu inversiunare si dupa cumu se vede, se totu mai latiesce, fiinduca primesce nutrimentu arme si munitione si pe marea baltica si din partea Svediei, pe unde venira vreo 2 corabii, cu vreo 150 de combatanti emigranti europ. pe corabii englese.

— Archiepiscopulu Felinski si-a primitu demisiunea, si Marele Principe Constantinu merge pe serbatori la Petersburg, eara cá comandantu in Poloni'a va veni faimosulu generalu Berg, care are in Poloni'a totu de acele reminiscintie de care lasá generalulu Hajnau in Ungari'a.

Diplomaticu in caus'a Poloniei ne impartasiesce „Augsb. A. Z.“ intr'o corespondintia din Vien'a, dupa care s'a atientitu una impreuna intielegere între Austri'a, Franci'a si Angli'a. Nota Austriei va merge fara intardiare. Dorintiele nu se afla formulate, inse in cuprinsulu notei díce, cá imperatulu se alineze nunumai Poloni'a strinsu dísa, ci si tote celalalte provincie polonice. Notele poteriloru apusene suntú de cuprinsu mai aspru fara cá se cuprinda vreunu programu marginitu. Prin urmare actiunea diplomatica a inceputu a intrá in seriositate si fiinduca se serie, cumnca 2 regimente din Prusi'a aru fi intratu in Poloni'a, intrevenindu la demolirea insurectiunei, starea lucrului póte deveni si mai seriósa din partea puteriloru apusene.

Panslavismulu polonesu alui Wielopolski.

Dupa cumu decurgu lucrurile cu insurectiunea Poloniei, apoi sfaturile lui Wielopolski, locutiitoriu gubernatoru civilu in Poloni'a, care le dede elu guvernului Rusiei inainte de prorumperea insurectiunei polóne, 'si cam ajungu planulu si scopulu propusu. Wielopolski unu Polonu dintre cei mai conservatisti, boieru protipendatu si marchisu vénéza adeca o politica profunda. Elu dede inca in a. 1860 unu memorialu imperatului Alecsandru, care svaduia Rusiei necesitatea schimbarii politicii rusesci facia cu Polonii, si castigarea acestorá pentru scopulu oelu generalu panslavisticu, ad. cá Rusi'a se se nevoiéscá a indului pe poloni, restituindule unele institutiuni nationale pentru plas'a aristocratica, si impaoandui asia, se colucreze apoi impreuna cu toti ceilalti slavi la resolvarea misiunei Rusiei, adeca infintierea panslavismulu. Asia Rusi'a incepú a face concessiuni de institutiuni nationale in Poloni'a; inse vedienđu Wielopolski incoardarile poloniloru de clas'a de midiulocu, casu prea liberali si democratice, si ca ei nu glumescu cu pretensiunile loru stensu nationale polóne, dupa principiulu dreptulu nationalitatiloru proclamatú de Napoleonu; mai incolo vedienđu periclitare planele si sperantiele sale: dede sfatu si cancelariulu de statú alu Rusiei, principelui Gortsakoff, cá se ié mesuri aspre cu recrutatiunea

in tóta Poloni'a astufeliu, incatu tóta junimea si tóta puterea de-a portá arme se o scóta din Poloni'a pentru armat'a imperiului; si acésta inainte de ce ar prorumpé insurectiunea, care érá consemnata si defipta camu pe Aprilie, cá asia se silésca pe polonii ultra-liberali si nationali a se rescúlá nefiindu pregatiti si se se póta lesne si in scurtu invince, curatienduse tóta Poloni'a de nationalistii ultraisti; eara dupa aceea, indulcindu pe ceilalti Poloni cu unele concesioni, se'i castige ear' pentru panslavismu, d'impreuna cu pe celelalte vitie slavóne.

— Sfatulu lui Wielopolski se urmá, recrutatiunea se intreprinse cu o crudíme ne-mai audíta in Europ'a, pentru ca atatu junii nevirstnici catu si barbati cu familia, toti se siliau la inrolarea in militia, si nefiindu de fácia se aruncau in chisori parintii in locule, asia incatu prorumperea insurectiunii se intetá inainte de terminu, si, dupa cumu vedemu cu tóta desperatiunea. Cearulu dedese ordine, cá in 14 díle se fia domolita insurectiunea, inse ea se sustiene si dupa dóue luni, incatu Cearulu se aflá silitu a publica amnestia la toti insurgentii, cati se voru re'ntórce pana la 1. Maiu dela calea apucata.

Or' se va domoli or ba insurectiunea avemu interesu a sci si planele polóne conserv., care se cuprind in memorialul lui Wielopolski din 1860, care dede si dá Rusiei ideele conducátorie si principiale, care au se urmeze pe viitoriu Rusii fácia cu Polonii. Wielopolski nu é capu secu, ci unu barbatu de statu seriosu, pentruca elu a datu astufeliu de plane Rusiei, decatu care mai secure nu potea aflá neoi ea in sa pentru scopurile panslavistice; de aceea guvernulu Rusiei si acceptase ideele marchisului Wielopolski; documentu la acésta é, ca dela 1860 incóce 'lu puse Rusi'a pe densulu de conducatoriu cauzei Poloniei.

Memorialulu contá, ca Austri'a lapedandu sistem'a absolutistica va trebui se cada pe primavér'a 1861; aici inse fú profetu falsu, — cu tóte ca sperá, ca cadiendu Austri'a provinciile slavóne din Austri'a si Germani'a se voru adauge la Rusi'a, indata ce acésta va primi institutii liberali si principiulu nationalitatii, dandu la acésta mai antaiu dovada cu Poloni'a si liberand-o pe acésta cu totulu pe picioru nationalu. Se mai díce in memorandu, cumuca inca la a. 1857 a scrisu Wielopolski imperatului o scrisóre, in care 'i descoperí, ca principiulu nationalitatiloru va trebui se via la predominire in Europ'a, si urmarea va fi infintierea unui statu puternicu alu Italiei; eara din alta parte desmembrarea Austriei, si díce, ca nu s'au insielatu. Acestu principiu va pasi inainte díce mem. si in scurtu va stá la granitiile Rusiei. De ce n'a priimitu Rusi'a principiulu nationalitatiloru inainte de Napoleonu, imputa Wielopolski, ca atunci ea aru jocá rol'a cea d'antaiu in Europ'a, si imperatulu Rusiei aru fi astadi rege si alu întregi Polonie vechie, si rege si alu Ungariei, Boemiei, alu Romaniloru, Slaviloru de sud si Domnu alu Constantinopolei. Astadi au trecutú tóte acestea, díce memor., pentruca ele tóte se afla in man'a cea puternica a imperatului franciloru. Astadi a remasu de resolvatu numai întrebarea: „cumu é mai bine pentru Rusi'a, a recunósce silita nedependinti'a Poloniei dupa unu resbelu sangerosu de 2—3 ani, ori se iè ea iniativ'a si se'si incórde tóte poterile spre a restitui republic'a Poloniei, cu a carei ajutoriu se lucre apoi mai incolo la politic'a comuna.“ — Rusi'a se nu se lese a se amagi de fals'a diplomatie; pentruca in díu'a de astadí pe lenga diplomati'a de cabinetu se mai afla si diplomati'a poporeloru, care pe strate, in locuintiele private, in etablisementele de fabrici si in bordede tierane 'si tienu conferintiele sale, si 'si esecutéza otaririle loru cu o putere, la care nu se póte sta impotriva. In fine adauge, cumuca elu e atatu de convinsu despre celea ce díce, incatu jura pe sufletulu si fericirea s'a, ca in 2—3 ani Poloni'a va fi libera, or ce s'ar intempla.

Eaca asia vorbescu si barbati cei mai conservativi ai altoru popra si facia cu nationalii sei si cu cei de aceeași rasa. Astufelu de renegati nu sémana cu aceia, cari in favórea solidarii altui neamu 'si vinde interesele vietii natiunei sale.

Camu atata é miédiulu celu mai considerabilu alu memorialulu lui Wielopolski, care ori-si cumu nu é de o natura, cá se se lese la o parte fara a se trage luarea aminte asupra re'noirei politicei panslavistice din elu, eu atatu mai vertosu, ca diurnalele ruse, de e. „Le Nord“ croise numai eri o nóua charta a orientului, in care apoi pe romani nici ca-i pomenesce. neci cai crésta in ea. —

Cei-oe au inimici comuni au si oblematiune a se pune spate la spate in contr'a acelu inimicu — Macaru de ar in tielege si germanii si magiarii de aici, ca politic'a loru pentru viitoriu cere, a imbraciosia pe romani, ear' nu a'si da inordare spre a le paralisa inaltierea loru la o viétia politica nationala cu dreptulu, care da si puterea. — Rusi'a a emancipatu sclavi'a si acumu intra pe calea institutiuniloru liberali. Atata i mai trebuieá, cá se'si recastige simpatiile perdute in Turci'a si apoi omu va fi, care va poté scapá de panslavismulu celu silnicu, déca rasele romane si germanii nu si voru cunósce politic'a cea imperativa a conservarii sale.

Nr. 194 si 195 ex 1863.

Publicatiune.

Prin care se aduce la publica cunoscintia, cumuca in alu 30-lea Aprilie a. c. la 10 óra inainte de amiédi, se va tiené in cancelari'a oficiului cercului Rodnei, in loculu S.-Georgiu, una licitatiune peste esarendarea a patra parte din pasiunea

a) Muntelui Ineulu mare alu comunei Maeru, care consta întregu din 2267 juguri pasiune, si 1959 juguri padure, cu unu venitu curatu anualu de 599 fl. 27 cr. v. a., precumu

b) alu pasiunei muntelui Gagi, totu alu comunei Maeru, care munte si la olalta cu muntele Prelucille cuprindu in sine 2046 juguri pasiune si 2995 juguri, 1200 orgi padure, cu unu venitu curatu anualu de 904 fl. 2 cr. v. a.

pe tempu de 3 luni si adeca: din prim'a Juniu pana in finea lui Augustu 1863, si afara de partile de paduri.

Esarendarea pasiunei de sub b) se intende numai pe partea muntelui Gagi.

Pretiuulu fiscalu este ad a) cu 300 fl. v. a. si ad b) cu 400 fl. v. a., candu tóte celelalte conditiiuni se potu la oficiulu acesta vedé.

S.-Georgiu in 28. Martie 1863.

Dela oficiulu cercului Rodnei.

2—3

Judele procesualu J. T.

Presciintiare.

Ne luamu onóre a face aretare toturoru, celoru ce suferu de doreri de dinti si au lipsa de punere de dinti noi, cumca pe 1. Maiu a. c. vomu sozi in Brasiovu.

Locuinti'a ne va fi cá in an. tr. strat'a Franciscaniloru, cas'a lui Cloos Nr. 626, catu primu.

Sabiiu, 9. Aprilie 1863.

Fridericu Schwabe,

Dentistu si fiu

Albertu Schwabe,

Dentistu diplomatisatu.

G.

In nobilulu S. Treiscaune, in partea dein josu, in scaunulu Sepsi, de Brasiovu 2 1/2 óre departare, in drumulu celu mare de Tiéra, si in departare de Sepsi-Szt.-György 1 óra, in apropierea linii drumulu viitoru feratu, de catra Oradea-mare, Brasiovu, catra Principatele unite, in S.-Ivány se afla de vendiare un'a proprietate cu curia, edificata cu 12 odai de 1 1/2 seclu, de piétra masiva, granariu, odac de servitori, totu de piétra, cu tóte edificiele economice, gradina de pometu, cu lucerniste, cu teritoriulu curii dein launtru de 5 juguri, cu alte 5 proprietati, din launtru parte de crismaritu, parte nelocuite, si cu 300 de juguri pamentu de araturi si cosatura, de clasa I. si in locu un'a móra in stare buna cu 4 petri, cu dreptulu de diumetate, si unu locu fórte bunu de móra, precumu totu de curi'a numita, in legatura si in departare de 3 óre de Szt.-Ivány, si de apa Bodza de 1/2 óra, de vama Buzeu 2 óre, 600 de jugere casatura pascum si cu predium de padure.

Volitorii de a cumpara se potu cointielege in Clasiu cu Domuulu advocatu Tamási Antal, in Muresiu-Osiorheiu cu Domnulu advocatu Csongvai Károly, in locu Sepsi-Szt.-Ivány cu oficialulu economu Görög János. —

1—3

Unu tauru frumosu de Elveti'a de 3 ani se va vinde in tergulu de vite viitoriu in Sibiiu cu licitatiune.

G.1—3

Cursurile la bursa in 16. Aprilie 1863 sta asia:

Galbini imperatesci	—	—	5 fl 37 cr. v. a
Augsburg	—	—	111 „ 25 „
London	—	—	111 „ 80 „
Imprumutulu nationalu	—	—	81 „ 45 „
Obligatiile metalice vechi de 5 0/0	—	—	76 „ — „
Actiile bancului	—	—	804 „ — „
„ creditului	—	—	206 „ — „